

La frase del dia

“Les primàries [del PSOE] han de ser netes; ni una carrera d’afalacs ni una carrera de màrqueting”

Susana Díaz, PRESIDENTA D’ANDALUSIA I CANDIDATA A LA PRIMERA SECRETARIA DEL PSOE

Tribuna

Míriam Díez Bosch. Directora de l’Observatori Blanquerna de Comunicació, Religió i Cultura

Intel·lectuals a cabassos

Trieste és una ciutat que fascina tots aquells nostàlgics que encara pensem que anem força curts de pensadors. Escric aquest article a la ciutat de frontera i de cafès on Italo Svevo, James Joyce o Claudio Magris han deixat empremta. Urbs profundament europea que ja no té la rellevància del XIX, però podria recuperar-la. Perquè no està morta, i mentre així sigui, tot pot transformar-se i ressuscitar. Trieste, tocada però no enfonsada, bressol de pensadors i convidant encara ara a reflexionar. Llibreries obertes un diumenge, al costat de la sinagoga i les esglésies, són un senyal de vitalitat i esperança.

ELS PERIODISTES, a qui tant devem per garantir les regles de la democràcia, reivindicuem el paper dels filòsofs i pensadors que ciutats així han alimentat. No som còmplices de la decadència, ni els mitjans de comunicació són cassoles buides on es pot abocar indiscriminadament de tot; són llocs que també poden acollir la paraula amb sentit. El monjo benedictí Lluís Duch en diu “emparaular” el món. Els periodistes cerquem aquestes persones que no només són ments privilegiades, sinó que tenen la gràcia de saber comunicar-se en un món sintètic, ràpid i esvalotat. I no només les busquem per entrevistar-les o donar-los la paraula, sinó per aprendre del seu mètode, i, si pot ser, deixar que ens encomanin aquestes ganes de saber i aquesta voluntat de comprendre que els caracteritzen.

CONSTATEM, però, que els intel·lectuals no abunden i han estat substituïts per tutòlegs a l’era de la vanitat. Ara, fem l’esforç mental i busquem intel·lectuals catòlics al nostre voltant. Jo jugo amb avantatge, i tampoc són tants els qui apareixen davant meu de manera clara i distinta. El joc es com-

plica perillosament. No els veiem. No surten als mitjans. Ens venen pocs noms, o cap. I en canvi, existeixen, i no menyspreem a priori la llum dels mitjans de comunicació, perquè saben que el paper que té avui l’intel·lectual és no atrinxerar-se en torres de vori. En Francesc Torralba ho defineix així: han de ser cartògrafs del present, perquè és on viuen i on el seu cap pot ser un far per a desorientats. Per tant, “explorar els vectors que mouen la cultura i els implícits de l’època”, prenent distància però “detectant allò noble, bell, ver i bo que emergeix, i a la vegada “copsar la foscor del present”. Aquestes persones, a Catalunya, hi són i tenen molt a dir. Són gent fonda, amb el radar obert al que està passant. Gent necessària, constructors de ponts, estructura de país.

EL MONESTIR DE MONTSERRAT, fantàstica pedrera d’aquest tipus de gent que

“A Catalunya hi són i tenen molt a dir. Són gent fonda, amb el radar obert al que està passant. Gent necessària, constructors de ponts, estructura de país

s’ha dedicat a pensar, i que ho fan des de la convicció creient, ha sigut l’escenari del II Congrés de la revista *Qüestions de Vida Cristiana*, que ara edita la Fundació Joan Maragall amb Montserrat. És un *dream team* on l’anomenat “intel·lectualisme catòlic català” té l’humus adient per crear pensament. En aquell context, Lluís Duch ha recordat que la persona humana no és ni bona ni dolenta, sinó “ambigua” i aposta perquè l’intel·lectual sigui “crític”, o sigui, “cerqui criteris”, prenent partit sense ser de cap partit.

EL RECTOR DE COMILLAS, Julio Martínez, va dir que dins l’Església hi ha hagut una mena d’“hipertròfia del magisteri”, que no ha ajudat a la llibertat dels pensadors. Torralba, en el seu diagnòstic de les perplexitats de l’intel·lectual catòlic, assenyala que aquest no ha de ser temerari, però sí audaç i no covard, i ha de saber-se encarar amb l’avui, i aquest context és el mediàtic. Seria abdicar de la seva responsabilitat deixar-ho per a demà. Comprometre’s amb les causes nobles de la societat. Aquest pensador ha de saber també, segons el filòsof Torralba, “lluitar contra el puritanisme moral i el perfeccionisme, la moral d’elit i la tendència a fer el paper d’espectador neutral”, perquè “no hi ha neutralitat per a l’intel·lectual catòlic. Cal ser actor i no ser espectador passiu del món”.

VETLLAR PER AQUESTA MILLORA és una feina que passa també pel reconeixement i l’estima de la cultura laica, una cultura atea que interpel·la. I això, per Francesc Torralba i Roselló, demana no deixar-se provocar pel laïcisme de vol gallinaci. Intel·lectuals triestins, intel·lectuals de frontera, capaços de permear el discurs des de la realitat i saber sortir indemnes sota l’escuma de la superficialitat.

De set en set

Joaquim Nadal i Farreras

El creuer de 1933

Ara fa deu anys es va publicar el llibre de Francisco Gracia i Josep M. Fullola: *El sueño de una generación. El crucero universitario*

por el *Mediterráneo de 1933* (Barcelona, Publicacions i Edicions de la UB). Ara Jordi Maluquer de Motes ens ofereix un altre llibre: *L’arqueòleg Maluquer de Motes i el creuer universitari per la Mediterrània de 1933* (Vic, Eumo, 2016). Sabem molt bé que aquell creuer, tot un símbol de la política educativa de la República, va desvetllar moltes vocacions i va encarrilar moltes carreres acadèmiques.

Jordi Maluquer es concentra en la biografia, la trajectòria científica i acadèmica del seu pare, l’arqueòleg Joan Maluquer. Acuradament i amb fonts directes precisa la biografia, corregeix errades, combina les arrels familiars, molt sòlides a Barcelona i al Pallars, amb les vicissituds dels anys convulsos i les dificultats per construir una carrera acadèmica en el context del franquisme. Maluquer va viure l’experiència seductora de la Universitat Autònoma republicana i acabada la guerra es va veure submergit en les mesquineses de la Universitat intervinguda i mediatitzada pel franquisme. Així i tot, sense perdre el fil que el lligava amb la generació de Bosch-Gimpera i Pericot, Maluquer acabaria vencent totes les resistències i esdevindria un home clau de l’arqueologia catalana i espanyola i decisiu en la reformulació del sistema universitari i els seus plans docents. Aquesta “biografia autoritzada” i d’una gran força intel·lectual i emocional es completa amb la visió del creuer del 33, les seves implicacions, els companys i companyes de viatge i els nombrosos testimonis escrits, d’entre els quals destaca el que Maluquer fill publica del seu pare, acompanyat d’altres dietaris que es conserven i que completen i complementen els que ja s’havien publicat abans.

Ras i curt, una biografia modèlica i un testimoni d’una experiència excepcional.

Sísif

Jordi Soler

